

Na svečanosti povodom obilježavanja 75. obljetnice Desetog korpusa zagrebačkog, zatraženo je da zbog velikih zasluga u borbi protiv fašizma, 10. korpus Narodnooslobodilačke vojske opet dobije svoju ulicu, a Josip Broz Tito svoj trg u Zagrebu

Predstavnici vlasti, iako pozvani, nisu došli u zagrebačku Gradsku vijećnicu na svečanost povodom obilježavanja 75. obljetnice formiranja Desetog korpusa Narodnooslobodilačke vojske. Prisutnima se, među inim, obratila i Olivera Majić, izaslanica zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića, čije je izlaganje popraćeno zvižducima (upućenim, kako je rečeno, ne njoj nego „bageristi“).

Pozdravljajući nazočne, Anvar Azimov, veleposlanik Rusije u Hrvatskoj, kazao je kako su „jugoslavenski partizani, u kojima su bili pripadnici svih nacija, Srbi, Hrvati, Bošnjaci i drugi, sami oslobodili svoju zemlju, što je jedinstveni slučaj u povijesti i zbog čega Narodnooslobodilački pokret treba gledati s poštovanjem“. Dodao je da su partizani u toj borbi imali veliku podršku sovjetske Crvene armije koja je na svom borbenom putu, prije svega u bitkama na Batini i kod Iloka, izgubila deset tisuća svojih pripadnika.

Kako je istaknuo Franjo Habulin, predsjednik SABA RH, podigavši općenarodni ustanak ti ljudi su stvarali povijest, podsjetivši da je za osnivanje korpusa, osim vojničke odvažnosti, bila potrebna i velika hrabrost jer je djelovao u području između Sutle, Drave, Ilove i Save, odvojen od drugih partizanskih jedinica. „Iako je partizanski pokret omogućio da se Hrvatskoj pripoje područja koja su do tada bila pod tuđinskom vlašću, a tijekom 90-ih te su granice sačuvane, partizani su izloženi valu revizionizma koji nije od jučer, ali je danas naročito aktivan. Partizane se nastoji prikazati kao zločince, a ustaše kao domoljube, pri čemu se masovno promoviraju knjige u kojima se negiraju ustaški zločini i to uz podršku Katoličke crkve. Hrvatska se tako približava taboru onih država koje vuku ka neofašizmu, a braniti antifašizam danas znači ustati u obranu hrvatske budućnosti. Vlast mora nedvosmisleno osuditi zločine ustaša, pogotovo što današnja Hrvatska nije slijednik NDH, nego je utemeljena na partizanskom pokretu u Drugom svjetskom ratu“, zaključio je Habulin.

Deseti korpus zagrebački NOV Hrvatske formiran je 19. siječnja 1944., od 32. i 33. divizije, Zapadne grupe NOP odreda (Zagrebački, Zagorski i Kalnički odred) i 3. diverzantskog bataljuna, sa ukupno 6335 boraca. Na osobnu inicijativu Josipa Broza Tita, vrhovnog komandanta NOV i POJ, dobio je naziv zagrebački. U sastavu Desetog korpusa bila je i Istočna grupa NOP odreda (Bjelovarski, Moslavački i Podravski odred). Do ožujka 1945., komandant je bio Vladimir Matetić, zatim Mate Jerković, a politički komesar Ivan Šibl. Među ostalima, u Štabu Desetog korpusa, bio je i šef Personalnog odsjeka Franjo Tuđman. On je sredinom 1944., bio v.d. komesara 32. divizije, i sekretar Komiteta KP Hrvatske u diviziji.

Deseti korpus borbeno je djelovao u sjevernom dijelu Hrvatske, između Ilove, Drave, Slovenije i Save. Od rujna je došlo do većeg priliva novih boraca, kao i prelaženja brojnih domobrana i njihovih jedinica na stranu NOV Hrvatske. Od sredine veljače do sredine travnja 1945., jedinice Desetog korpusa uspješno su djelovale protiv neprijateljevih uporišta u Moslavini i Bilogori. Od 16. travnja, kada je korpus stavljen pod komandu Treće armije, sudjelovao je u završnim operacijama u Slavoniji, Moslavini, Bilogori i Hrvatskom zagorju, u oslobađanju Slavonske Požege, Virovitice, Bjelovara, Križevaca a 8. svibnja 1945. godine, jedinice Desetog korpusa zagrebačkog NOV Hrvatske (i Prve i Druge armije) oslobodile su Zagreb.

Bojan Miroslavljev